

[Poul Møller.]

lempeligere praksis vedrørende de mildeste forseelser, nemlig for dem, som ikke havde begået forbrydelser, der var straffbare efter den almindelige borgerlige straffelov. Derom er der overhovedet ingen tvivl. Jeg kan henvise ærede medlemmer til at læse de bemærkninger, som blev fremsat af det daværende folketingsudvalgs ordfører, det ærede medlem hr. Lorentzen, af det konservative folkepartis ordfører, Poul Hjerminde, og af det radikale venstres ordfører, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard. Det var disse tre partier, der gennemførte loven. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard slog ved denne lejlighed klart og tydeligt fast:

„Ingen af disse ændringer vil medføre nogen lempelser overfor de grovere forbrydere, men de tilsigter at lette vejen for dem, der har forbrudt sig i mindre grad, tilbage til det normale samfund.“

Gennemgår man landstingets forhandlinger, ser man, at de står lige så klart. Jeg kan her henvise til tidligere justitsminister Elmquists forelæggelsestale, der findes i landstingstidende sp. 1355, og til følgende udtalelse af venstres ordfører, Svenning Rytter:

„De store forbrydere har der aldrig været strid om her på rigsdagen, det er kun de små forbrydelser.“

Det må derfor forekomme uforståeligt, at denne lov med denne behandling som baggrund er blevet brugt til en meget mild benådning af de grove og også af de groveste forseelser. Loven selv giver intet holdepunkt for en sådan praksis, og de udtalelser, der ledsagede loven her fra rigsdagen, gjorde det heller ikke. Det må undre endnu mere, at det var Busch-Jensen, der gik mod denne lov, idet han dog i ly af den i 1948 instituerede den milde benådningspraksis for langvarige straffasonere. Ankenævnets virksomhed med hensyn til benådningspraksis blev ved loven udtrykkeligt begrænset til at omfatte de tilfælde, hvor den første tids hårde praksis stod i misforhold til den senere tids noget lempeligere praksis. Jeg har forstået på den højtærede justitsministers tale her i formiddags, at han er på det rene med, at ankenævnets virksomhed ikke var lovbestemt udover den beføjelse, som det fik til lagt til at nedsætte strafferammen for de ringere forseelser.

Senere har rigsdagen et par gange realtetsbehandlet disse spørgsmål, bl. a. under behandlingen af lovforslag, som tog sigte på at tilbagegive dømte personer visse rettigheder, således som det skete ved loven af 1. juni 1947, der i almindelighed satte grænsen for generhvervelse af borgerlige rettigheder ved 2½ års straf. Socialdemokratiets ordfører, Busch-Jensen, var endnu på dette tidspunkt meget tilbageholdende og mente, at lovforslaget var for vidtgående. Han ønskede, man skulle sætte grænsen ved 2 års straf, således at en hel gruppe personer, der var idømt straf på mellem 2 og 2½ år, ikke fik mulighed for generhvervelse af rettigheder, før den almindelige revision af samtlige rettighedsfortabelser kom til at foreligge.

Under tredje behandling i folketinget udtalte Christmas Møller, at han var af den opfattelse, at det blev nødvendigt både af menneskelige og samfundsmæssige grunde at komme tilbage til spørgsmålet, og at man for alle, undtagen for de egentlige forbrydere, måtte drøfte at gennemføre en virkelig, en egentlig amnesti.

Jeg har citeret dette, fordi det viser, at endnu 2 år efter maj 1945, da folketinget sidst havde disse sager til behandling, havde man kun de talmæssigt mange milde forseelser i tankerne, når man talte om en revision af retsopgøret.

I maj 1950 behandlede rigsdagen justitsminister Steinckes forslag om at gengive landssvigere, der var idømt indtil 2½ års straf, samtlige rettigheder. Stadig drejede det sig om de milde forseelser, og intet ønskede man fra rigsdagens side at yde de grove forbrydere. Det er vel i dag et stort spørgsmål, om der ikke trods disse revisionsbestrebelser er faret for hårdt frem, når vi skal holde status, overfor de mildeste og mindste forseelser. Jeg tror med rette at kunne påstå, at i hvert fald den senere tids benådningspraksis overfor de groveste forbrydere, som ifølge justitsministerens redegørelse her i dag er startet i 1948, aldrig er blevet godkendt eller drøftet i dette høje ting, og at ankenævnets virksomhed har ligget helt udenfor det af loven fastsatte område.

Da kongen imidlertid har en ubegrænset benådningsret, i hvert fald i princippet, ifølge grundloven, og da justitsministeren udøver